

De Belgen hebben geen enkele garantie dat er voldoende geld zal zijn voor hun pensioen. Alleen een totaal nieuw pensioensysteem biedt uitweg.

‘Uw pensioen is op drijfzand gebouwd’

VAN ONZE REDACTEUR

JOHAN RASKING

BRUSSEL | In *Het grote pensioenbedrog. Hoe uw pensioen op drijfzand is gebouwd* brengen Jef Vuchelen en Mark Scholliers een harde analyse over de financiering van het Belgische pensioensysteem.

Hun boek wordt vandaag in het Paleis der Natie (het federale parlamentsgebouw) voorgesteld.

‘We zien het als een wake-upcall,’ zeggen Vuchelen en Scholliers, ‘een aanklacht die burgers en politiek moet wakker schudden. Want als we niet ingrijpen en de huidige koers aanhouden, zijn er maar twee mogelijkheden om niet te crashen: de bijdragen spectaculair verhogen of de pensioenen drastisch verlagen.’

Dat laatste hebben ze in Griekenland gedaan. Met grote sociale gevolgen. ‘Het kan toch niet de bedoeling zijn dat de Brusselse politie binnen pakweg tien of vijftien jaar met traangas moet schieten op betogende gepensioneerden, zoals deze week in Athene is gebeurd.’

1. 67 jaar volstaat niet

De auteurs willen naar eigen zeggen ‘de mythe doorprikken dat de stijgende pensioenkosten onder controle zijn’. Ze benadrukken dat de ge-

nomen maatregelen – zoals de verhoging van de pensioenleeftijd naar 67 jaar – ‘niet zullen volstaan’.

Jef Vuchelen omschrijft de regeringsaanpak, die deels gebaseerd is op een rapport door de pensioencommissie onder leiding van Frank Vandenbroucke, als ‘niet veel meer dan wat gemorrel in de marge’.

‘De pensioencommissie heeft heel braafjes binnen de lijnen gekleurd en is op geen moment durven afwijken van het bestaande repartitiesysteem, waarbij de wettelijke pensioenen van vandaag worden gefinancierd met sociale bijdragen door de jongere, actieve generaties.’

2. Prognoses zijn fout

Maar die aanpak botst op zijn grenzen, meent professor Vuchelen. ‘Vooral omdat in de officiële prognoses de vergrijzingskosten systematisch onderschat worden en de economische conjunctuur overschat. Zelfs vandaag zijn er al alternatieve inkomsten nodig uit de btw-opbrengsten om de pensioenen te kunnen betalen.’

Mark Scholliers hekelt het gebrek aan een langetermijnbeleid. Maar het verbaast hem eigenlijk niet.

‘In tal van andere beleidsdossiers zien we dat er van enige standvastig-

heid in het beleid niet veel in huis komt. Kijk maar naar de aanhoudende wijzigingen in de subsidiëring van de zonnepanelen. Of, recent, naar het bochtenwerk van de partijen in het Eandis-dossier.’

Met hun boek willen ze naar eigen zeggen een alternatief aanreiken. Ze pleiten voor de uitbouw van een totaal nieuw pensioensysteem, waarbij het bestaande repartitiesysteem wordt gecombineerd met een verplichte vorm van individueel pensioensparen (kapitalisatie).

3. 1.000 euro voor iedereen

‘We denken aan een wettelijk basispensioen van 1.000 euro voor iedereen. En daarbovenop komt een wettelijk aanvullend pensioen van 500 euro. Het wettelijke basispensioen wordt gefinancierd met de bijdragen van de actieven, zoals nu. Het wettelijke aanvullende pensioen – de eerste pijler bis – wordt door elke burger zelf bijeengespaard. Niet vrijblijvend, zoals nu, maar verplicht.’

Die dubbele pensioenvorming garandeert de werknemers een hoger inkomen dan vandaag, zegt Vuchelen. ‘Nu bedraagt het gemiddelde werknemerspensioen zo’n 1.200 euro. Zij gaan er dus stevig op vooruit.

Voor de ambtenaren ligt het anders. Die zitten nu gemiddeld aan 2.400 euro pensioen. Dat verschil is te groot en moet op termijn gelijkgeschakeld worden.’

4. Niet raken aan verworven rechten

Dat zal ophef veroorzaken, maar niemand hoeft zich aangevallen te voelen. ‘Aan de verworven pensioenrechten willen we niet raken. Het nieuwe systeem moet van toepassing worden op alle nieuwkomers op de arbeidsmarkt.’

Naast het dubbele wettelijke pensioen blijft het de bedrijven vrij om een groepsverzekering af te sluiten voor hun personeel of een pensioenfonds op te richten. ‘Die derde pensioenpijler is al een realiteit in twee derde van de bedrijven.’

Vuchelen en Scholliers noemen hun voorstel ‘niet te nemen of te laten’. ‘Het is onze bedoeling dat dit boek de aanzet geeft tot een echt debat, een oefening *au fond*. Niets zegt dat het toekomstige gecombineerd pensioen precies 1.500 euro moet zijn. Als er maar ernstig wordt nagedacht over de manier waarop we het drijfzand, waar de pensioenen vandaag op gebouwd zijn, kunnen vervangen door gewapend beton.’

Wie is wie?

Jef Vuchelen (69 jaar) is professor emeritus economie aan de VUB en specialist in openbare financiën.

Mark Scholliers (65 jaar, ook VUB) is macro-econoom. Samen schreven ze in 2014 al het boek ‘Uw pensioen onder vuur? Vecht terug!’ Hun nieuwe werk, ‘Het Grote Pensioenbedrog’, is een uitgave van Van Halewyck.

